

W TCZEWIE

Informacja

o realizacji zadań Powiatowego Lekarza Weterynarii w Tczewie na obszarze powiatu tczewskiego za rok 2023

z zakresu ochrony zdrowia zwierząt, bezpieczeństwa żywności oraz weterynaryjnej ochrony zdrowia publicznego

Realizacja zadań Inspekcji Weterynaryjnej na obszarze powiatu tczewskiego odbywała się przy pomocy pracowników Powiatowego Inspektoratu Weterynarii oraz lekarzy weterynarii wolnej praktyki poprzez:

1. badania kontrolne i zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt oraz chorób, które mogą być przenoszone ze zwierzęcia na człowieka;
2. badanie zwierząt rzeźnych i mięsa oraz produktów spożywczych pochodzenia zwierzęcego;
3. kontrole weterynaryjne zwierząt wprowadzanych na rynek ;
4. badania monitoringowe substancji niedozwolonych, pozostałości chemicznych, biologicznych, zanieczyszczeń środowiskowych, skażeń promieniotwórczych i leków w tkankach zwierząt rzeźnych, żywności pochodzenia zwierzęcego, wodzie przeznaczonej do pojenia zwierząt i środkach żywienia zwierząt
5. nadzór i kontrole nad wytwarzaniem, obrotem i stosowaniem pasz, dodatków stosowanych w żywieniu zwierząt;
6. kontrole warunków weterynaryjnych w gospodarstwach utrzymujących zwierzęta w zakresie dobrostanu, żywienia zwierząt gospodarskich, warunków sanitarno-weterynaryjnych produkcji mleka oraz identyfikacji i rejestracji zwierząt;
7. egzekwowanie obowiązujących warunków weterynaryjnych we wszystkich nadzorowanych podmiotach, w tym nadzór nad bezpieczeństwem produktów pochodzenia zwierzęcego wprowadzanych na rynek;
8. sprawowanie nadzoru nad przestrzeganiem przepisów o ochronie zwierząt.

Do zadań powiatowego lekarza weterynarii należy również nadzór nad wyznaczonymi lekarzami weterynarii wykonującymi zadania zlecone na podstawie art. 16 ust. 1 ustawy o Inspekcji Weterynaryjnej.

Dla potwierdzenia oceny sytuacji zdrowotnej zwierząt prowadzone są badania kontrolne zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 grudnia 2004r. w sprawie określenia jednostek chorobowych, sposobu prowadzenia kontroli oraz zakresu badań kontrolnych zakażeń zwierząt. W zakresie monitorowania i zwalczania chorób zakaźnych zwierząt podlegających obowiązkowemu zwalczaniu i niektórych chorób

odzwierzęcych przenoszących się na człowieka prowadzone były w 2023 roku planowe badania kontrolne w kierunku:

- gruźlicy bydła: sztuki zbadane 2125, ilość siedzib stad 71 (20%)
- brucelozy bydła: sztuki zbadane 975, ilość siedzib stad 56
- brucelozy owiec i kóz: sztuki zbadane 12
- enzootycznej białaczki bydła: sztuki zbadane 975, ilość siedzib stad 56
- choroby Aujeszky'ego u świń: sztuki zbadane 1068 (ogólna ilość 13205) w 156 siedzibach stad
- gąbczastego zwyrodnienia mózgu u bydła (BSE) - 0
- klasycznego pomoru świń i dzików (CSF)
w 8 stadach zbadano 15 sztuk świń, oraz 45 dzików strzelonych i 0 znalezionych martwych
- choroby pęcherzykowej świń (SVD): w 5 stadach pobrano 10 próbek od 10 sztuk
- pryszczycy (FMD): bydło w 2 stadach od 4 sztuk, świnię w 3 stadach od 6 sztuk
- wścieklizny: w 57 przypadkach prowadzono obserwację, w 1 przypadku pośmiertne bad. laboratoryjne
- grypy ptaków (HPAI): w 2 stadach pobrano 20 próbek (badanie PIW-PIB Puławy)
- salmonellozy: ze względu na program nadzoru nad fermami drobiu pod względem wykluczenia zakażeń salmonellą badania urzędowe wykonano w 3 fermach drobiu (brojler kurzy), nadal obowiązkiem właściciela jest wykonywanie badań właścicielskich każdego stada przed wysyłką do uboju
- choroby niebieskiego języka (BTV): zbadano 11 sztuk bydła w 6 stadach i 3 sztuki owiec w 2 stadach
- zakaźne zapalenie nosa i tchawicy /otręt bydła (IBR/IPV): zbadano 14 sztuk bydła w 8 stadach
- gorączki Q: zbadano 14 sztuk bydła w 8 stadach
- afrykańskiego pomoru świń i dzików (ASF): pobrano 927 próbek od dzików strzelonych i 5 próbek od dzików padłych i zabitych w zdarzeniach komunikacyjnych,

Stan pogłowia zwierząt utrzymywanych zgodnie z danymi ARiMR na terenie powiatu tczewskiego na dzień 01 stycznia 2023r. obejmował:

- bydło 369 stad/ 10.075 szt. zwierząt;
- świnię 159 stad / 13.628 szt. zwierząt;
- owce 16 stad/ 900 szt. zwierząt;
- kozy 20 stad/ 71 szt. zwierząt;

Programem kontrolnym w kierunku gruźlicy, brucelozy i białaczki objęto 1/5 stad na obszarze całego powiatu.

W kierunku **gruźlicy bydła** zbadano 2125 szt. zwierząt w 71 stadach. Natomiast w kierunku **brucelozy bydła** zbadano 975 szt. bydła w 56 stadach. W wyniku przeprowadzonych testów tuberkulinizacji nie stwierdzono wyniku dodatniego.

W zakresie badań kontrolnych dotyczących **brucelozy kóz i owiec** zbadano 10 szt. owiec w wieku rozrodczym, w 1 stadach i 2 szt. kóz w 1 stadach. W wyniku przeprowadzonych badań nie stwierdzono występowania brucelozy kóz i owiec.

W odniesieniu do **enzootycznej białaczki bydła** badania przeprowadzono w 56 stadach u 975 szt. bydła. W wyniku przeprowadzonych badań serologicznych pobranych próbek krwi od badanego bydła nie stwierdzono wyników dodatnich.

Ponadto poddano obserwacji 57 szt. zwierząt domowych w związku z pokąsaniem ludzi przez te zwierzęta. U żadnego z obserwowanych zwierząt nie stwierdzono objawów wścieklizny. W związku z brakiem obowiązkowego szczepienia p/wścieklicznie powyższych zwierząt ukarano 5 właścicieli mandatem karnym w łącznej kwocie 450,00 zł. W 2023 roku na terenie powiatu tczewskiego poddano ochronnemu szczepieniu przeciw wścieklicznie 9542 psów u 9198 właścicieli, i 421 kotów u 402 właścicieli.

W roku 2023 nie stwierdzono na obszarze powiatu przypadków wystąpienia wścieklizny u zwierząt gospodarskich, domowych i dzikich.

W zakresie realizacji corocznego planu badań monitoringowych zakażeń w kierunku **klasycznego pomoru świń i dzików (CSF)** pozyskano i przekazano do badania laboratoryjnego próbki od 15 świń w 8 stadach i 45 dzików odstrzelonych oraz 0 znalezionych martwych. Przeprowadzone badania pobranych próbek nie wykazały wyników dodatnich.

W zakresie monitorowania **choroby pęcherzykowej świń (SVD)** zbadano 10 próbek pobranych w 5 stadach. Podobnie w odniesieniu do kontroli występowania pryszczycy (FMD) poddano badaniu laboratoryjnemu 3 stada świń, w których pobrano 6 próbek krwi i 2 stada bydła, w których pobrano 4 próbki. Nie stwierdzono obecności przeciwciał przeciw wirusom obu w/w chorób zakaźnych zwierząt.

Badania monitoringowe w kierunku występowania **grypy ptaków** wykonano w 2 stadach (pobrano 20 próbek krwi).

W roku 2023 nie odnotowano również ani jednego przypadku chorobowego **BSE** jak i do Powiatowego Lekarza Weterynarii nie zgłoszono ani jednego przypadku podejrzenia tej choroby. Kontrola nad tą chorobą opierała się głównie na pobieraniu próbek do badań laboratoryjnych od bydła padłego w zakładach utylizacyjnych. Uzyskano wszystkie wyniki negatywne.

W ramach **realizacji krajowego programu kontroli zakażeń stad drobiu reprodukcyjnego pałeczkami Salmonella** objęto kontrolami 5 stad w 1 fermie, w której wykonano 5 badań urzędowych. Nie wykryto pałeczek z rodzaju salmonella.

Natomiast w ramach **realizacji krajowego programu zwalczania niektórych serotypów salmonelli w stadach brojlerów kurzych**, kontrolami i badaniami w roku 2023 objęto 3 stad, w 3 fermach.

W roku 2021 kontynuowano zapoczątkowany w roku 2008 program monitoringu i zwalczania **choroby Aujeszkego u świń**. Wszystkie stada w powiecie tczewskim posiadają status urzędowo wolnych od wirusa choroby Aujeszkego. Łącznie kontrolą objęto 159 stad trzody chlewnej obejmujące 13.628 zwierząt, a pobrano 1068 próbek krwi do badań serologicznych. W wyniku przeprowadzonych badań nie stwierdzono zakażonych świń w badanych stadach.

Monitoring **choroby niebieskiego języka (BTV)** obejmował wykonanie badań kontrolnych w surowicy krwi u 11 szt. bydła w 6 stadach i 3 szt. owiec w 2 stadach. Wszystkie zbadane próbki wykazały wyniki ujemne.

Badania kontrolne wytypowanych stad i zwierząt w kierunku **IBR/IPV u bydła** (14 próbek w 8 stadach) oraz **gorączki Q u bydła** (14 próbek w 8 stadach) dały wyniki ujemne.

W związku z opublikowanym w dniu 25 października 2023 r. rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) 2023/2421 z dnia 24 października 2023 r., zmieniającym załączniki I i II do rozporządzenia wykonawczego (UE) 2023/594 ustanawiającego szczególne środki zwalczania afrykańskiego pomoru świń, zmianie uległ obszar ochronny w taki sposób, że **gmina Tczew wraz z miastem oraz gmina Subkowy należą do obszaru wolnego od ograniczeń, natomiast pozostała część powiatu tczewskiego jest strefą objętą ograniczeniami – strefa niebieska.**

Na obszarze ochronnym wprowadza się następujące środki w zakresie zwalczania afrykańskiego pomoru świń (ASF) jak również monitorowania zdrowia świń określone dla posiadaczy świń:

- codzienne kontrolowanie stanu zdrowia świń;
- wzmoczenie przestrzegania zasad bioasekuracji, o których mowa w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 06 maja 2015r. w sprawie środków podejmowanych w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń (Dz. U. z 2018r. poz. 290);
- informowanie urzędowego lekarza weterynarii o każdym przypadku padnięcia świni w gospodarstwie;
- informowanie urzędowego lekarza weterynarii lub organu Inspekcji Weterynaryjnej lub najbliższego podmiotu świadczącego usługi weterynaryjne z zakresu medycyny weterynaryjnej albo wójta (burmistrza, prezydenta miasta) o każdym przypadku podejrzenia wystąpienia afrykańskiego pomoru świń (ASF) zgodnie z art. 42 ustawy z dnia 11 marca 2004r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczania chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2018 poz. 1967 z późn. zm.)

W odniesieniu do przemieszczania świń obowiązuje badanie kliniczne przeprowadzane przez urzędowego lekarza weterynarii wystawiającego świadectwo zdrowia zwierząt nie wcześniej niż 24 godziny przed planowanym przemieszczaniem.

Ponadto na obszarze ochronnym **zakazuje się** wnoszenia i wwożenia na teren gospodarstwa, w którym utrzymywane są świny, zwłok dzików, tusz dzików, części tusz dzików i produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego, pochodzących z dzików oraz materiałów i przedmiotów, które mogły zostać skażone wirusem afrykańskiego pomoru świń. Zakaz dotyczy także wykonywania czynności związanych z obsługą świń przez osoby, które w ciągu ostatnich 72h uczestniczyły w polowaniu na zwierzęta łowne lub odłowię takich zwierząt.

Na obszarze ochronnym powiatowy lekarz weterynarii przeprowadza w gospodarstwach utrzymujących świny, dwa razy w roku, w możliwie równych odstępach czasu, nie krótszych niż 4 miesiące, kontrolę przestrzegania zasad bioasekuracji określonych w przywołanych powyżej przepisach prawnych.

W zakresie **urzędowych badań zwierząt rzeźnych i mięsa** wykonywanych w rzeźni świń, zbadano:

- przedubojowo 245 - szt.; poubojowo- szt. 245 świń;

Dokonano również 48 szt. przedubojowych badań świń w gospodarstwie na użytek własny.

W roku 2023 nie stwierdzono żadnych przypadków włośnicy u badanych świń i dzików metodą wytrawiania

Badania przed i poubojowe zwierząt rzeźnych wykonywali upoważnieni lekarze weterynarii wolnej praktyki, posiadający stosowne decyzje administracyjne oraz umowy zawarte z Powiatowym Lekarzem Weterynarii w Tczewie.

W 2023r. przeprowadzono 76 ubojów z konieczności, które zostały poprzedzone badaniem przedubojowym.

Dokonano 21 kontroli podmiotów zatwierdzonych do handlu wewnątrzwspólnotowego , jak również prowadzących działalność podlegającą rejestracji jak MOL, SB, RHD .

W 2023r. wystawiono 12 mandatów karnych (z art. 110 kodeksu wykroczeń i 8 z art. 100 ust. 1 pkt 8 ustawy o bezpieczeństwie żywności i żywienia, art. 111 ust. 1,2 Kodeks Wykroczeń

Przeprowadzono również 16 kontroli podmiotów zajmujących się sprzedażą bezpośrednią. Stwierdzono 8 nieprawidłowości co wiązało się z kontrolami sprawdzającymi.

Dodatkowo kontrolą objęto 18 podmiotów prowadzących rolniczy handel detaliczny, 5 z nich wymagało kontroli sprawdzającej.

Przeprowadzono również 24 kontroli podmiotów zajmujących się produkcją mleczną.

Stwierdzono 9 nieprawidłowości co wiązało się z kontrolami sprawdzającymi.

Najczęściej wymagania dotyczące stwierdzane nieprawidłowości w podmiotach SB, RHD, produkcja mleka to:

- wymagania dotyczące sprzętu i wyposażenia,
- higieny osobistej i szkoleń pracowników,
- wymagania dotyczące pomieszczeń żywnościowych,
- możliwości śledzenia i znakowania.

W zakresie **kontroli bezpieczeństwa zdrowotnego surowców zwierzęcych i żywności pochodzenia zwierzęcego** na obszarze powiatu, Powiatowy Lekarz Weterynarii w Tczewie prowadził w ramach krajowego planu monitorowania pobieranie próbek do badań laboratoryjnych pochodzących od zwierząt żywych, z tkanek zwierzęcych, produktów zwierzęcych i żywności w kierunku obecności substancji niedozwolonych lub przekroczenia dopuszczalnych poziomów zanieczyszczeń środowiskowych, pozostałości chemicznych, biologicznych, leków i skażeń promieniotwórczych. Szczegółowo monitoring ten obejmuje kontrolę w kierunku obecności antybiotyków , sulfamidów, sterydów anabolicznych, metali

ciężkich, środków ochrony roślin oraz skażeń promieniotwórczych w mięsie, narządach wewnętrznych zwierząt, drobiu, rybach, mleku, miodzie, krwi, moczu oraz w wodzie pitnej używanej do pojenia zwierząt. W roku 2023 pobrano na obszarze powiatu – w ramach realizacji krajowego planu monitorowania – 37 próbek.

W zakresie nadzoru nad **wprowadzaniem zwierząt na rynek, obrotu zwierzętami, punktami skupu zwierząt oraz warunkami transportu zwierząt** – w aspekcie przestrzegania przepisów o ochronie zwierząt – przeprowadzono kontrole realizowane przez pracowników powiatowego inspektoratu weterynarii w Tczewie oraz upoważnionych lekarzy weterynarii praktykujących na terenie powiatu.

W zakresie **pasz i utylizacji** Powiatowy Lekarz Weterynarii wykonuje zadania kompleksowego, systemowego i zintegrowanego działania w dziedzinie nadzoru nad bezpieczeństwem pasz, a co za tym idzie żywności poprzez zapewnienie właściwej jakości wyrobu gotowego na wszystkich etapach jego wytwarzania według zasady „od pola do stołu”, poprzez nadzór lub/i kontrole podmiotów zatwierdzonych i zarejestrowanych. Nadzór nad produkcją pasz obejmuje produkcję pierwotną (1434 podmioty), w tym gospodarstwa prowadzące hodowlę zwierząt - 645, obrót paszami hurtowy i detaliczny, skup zbóż, wytwarzanie materiałów paszowych pochodzących z przemysłu spożywczego, transport pasz oraz wytwórnie pasz dla zwierząt gospodarskich, domowych i akwakultury. Przeprowadzono 93 kontrole w 56 podmiotach. Nałożono 14 mandatów karnych kredytowanych, na łączną kwotę 3900,00 PLN.

W zakresie realizacji krajowego planu kontroli jakości zdrowotnej **pasz dla zwierząt** pobrano do badań laboratoryjnych 69 próbek pasz. Stwierdzono 7 naruszeń, 2 naruszenia dotyczyły przekroczenia dopuszczalnego maksymalnego poziomu salinomycyny w paszach nie docelowych, natomiast pozostałe naruszenia wynikały z nieodpowiednich poziomów wartości w stosunku do deklaracji na etykiecie.

Przeprowadzono trzy postępowania administracyjne w zakresie skażenia mikrobiologicznego materiałów paszowych pochodzenia roślinnego - śruta sojowa i zwierzęcego - mączka ryba bakteriami Salmonella na podstawie zgłoszeń wytwórcy w ramach nadzoru właścicielskiego.

Ponadto w zakresie kontroli nad **pozyskiwaniem i zagospodarowaniem ubocznych produktów zwierzęcych** przeprowadzono 33 kontrole w 21 podmiotach, które zajmują się transportem, składowaniem i/lub magazynowaniem, wytwarzaniem, lub stosowaniem ubocznych produktów pochodzenia zwierzęcego jako NO/PG. Nałożono 1 mandat karny kredytowany, na łączną kwotę 200,00 PLN

W odniesieniu do kontroli warunków sanitarno-weterynaryjnych **produkcji mleka wprowadzanego na rynek** przeprowadzono 40 kontroli w 31 gospodarstwach utrzymujących bydło mleczne. Przedmiotem tych kontroli były weterynaryjne warunki produkcji mleka, warunki utrzymania zwierząt (dobrostan) oraz żywienie zwierząt. Stwierdzono 15 nieprawidłowości w gospodarstwach dotyczące niezgodności sanitarno-

weterynaryjne warunków produkcji i wymuszono wdrożenie postępowania naprawczego, mającego na celu poprawę warunków produkcji mleka surowego.

Ponadto w zakresie kontroli **identyfikacji i rejestracji zwierząt gospodarskich /IRZ/** przeprowadzono 30 kontroli (w 13 gospodarstwach stwierdzono nieprawidłowości). Stwierdzone naruszenia zostały negatywnie ocenione w raporcie z kontroli oraz nałożono mandaty karne z ustawy o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt.

Ponadto w zakresie realizacji programu kontroli gospodarstw korzystających z pomocy finansowej UE, dot. spełnienia tzw. **wymogów warunkowości** dokonano 29 kontroli gospodarstw (w zakresie zdrowia publicznego, zdrowia zwierząt - 11, dobrostanu- 18).

Ponadto przeprowadzono 152 kontrole bioasekuracji w gospodarstwach utrzymujących trzodę chlewną.

W zakresie kontroli dobrostanu zwierząt przeprowadzono 44 kontrole (bydło, świny, owce, kozy, konie) jak również 0 kontroli w gospodarstwach utrzymujących drób i 5 kontroli w gospodarstwach utrzymujących jelenie i daniela. W żadnym z gospodarstw nie stwierdzono nieprawidłowości.

Łącznie nałożono 36 mandatów karnych na kwotę 6100,00 PLN. Mandaty dotyczyły: nieterminowego zgłoszenia zdarzeń przemieszczeń świń, brak aktualnego szczepienia przeciwko wściekliznie, brak zgłoszenia rejestracji działalności, nieprawidłowe oznakowanie pasz, nieprawidłowości HACCP, nieprzestrzeganie higieny w produkcji.

W wyniku kontroli przeprowadzono szereg postępowań administracyjnych mających na celu poprawę warunków weterynaryjnych i przymuszenia do spełniania obowiązujących przepisów. Ogółem w ramach postępowań administracyjnych wydano dla nadzorowanych podmiotów decyzje z zakresu wszystkich prowadzonych spraw, m.in. spełnienia warunków i dopuszczenia do działalności, usunięcia stwierdzonych uchybień oraz urzędowego uznania stad za wolne od choroby Aujeszkyego, gruźlicy, brucelozy i białaczki bydła.

Szkolenia i akcje informacyjne:

W 2023r. odbyły się szkolenia oraz akcje informacyjne na temat bioasekuracji świń, ASF, wścieklizny.

W szkoleniach brali udział pracownicy urzędów gmin, straży miejskiej, leśnicy, rolnicy, myśliwi oraz lekarze urzędowi.

Podsumowując powyższą informację o realizację zadań Inspekcji Weterynaryjnej na terenie powiatu tczewskiego należy stwierdzić, że sytuacja w zakresie stanu epizootycznego oraz bezpieczeństwa sanitarno-weterynaryjnego powiatu tczewskiego w roku 2023 była zadowalająca.

